

C-261/24. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2024. április 12.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Curtea de Apel București (Románia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. február 28.

Felperes:

Alizeu Eolian SA

Alperesek:

Agenția Națională de Administrare Fiscală

DGRFP București – Administrația Fiscală pentru Contribuabili
Mijlocii București

DGRFP București – Administrația Sector 4 a Finanțelor Publice

Ministerul Finanțelor – Direcția Generală de Soluționare a
Contestațiilor**Az alapeljárás tárgya**

Az Alizeu Eolian Sa (a továbbiakban: felperes) által előterjesztett közigazgatási kereset, amelynek tárgyát i. az Agenția Națională de Administrare Fiscală (nemzeti adóhatóság, Románia; a továbbiakban: ANAF) elnökének a villamosenergia-termelők kiegészítő jövedelemadó-bevallásához használt nyomtatvány mintájára és tartalmára vonatkozó rendelete megsemmisítése, ii. a felperes által az említett rendelet alapján a 2022 áprilisa és 2022 augusztusa közötti időszakra vonatkozóan benyújtott adóbevallások megsemmisítése, iii. a rendelet és a fent említett adóbevallások ellen a felperes által benyújtott panaszokat elutasító adóhatósági határozatok megsemmisítése, valamint iv. a 2022

áprilisa és 2022 augusztusa közötti időszakra vonatkozóan kiegészítő jövedelemadó jogcímén megfizetett összeg kamatokkal növelt összegben történő visszatérítése képezi.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikkén alapuló kérelem, amelynek tárgyát az EUMSZ 49., EUMSZ 56., EUMSZ 63., EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikknek, valamint az EUMSZ 191. cikk (2) bekezdésének, az Európai Unió Alapjogi Chartája 17. cikkének, valamint a 2019/944 irányelv, a 2019/943 rendelet, a 2021/1119 rendelet, a 2018/2001 irányelv és a 2006/112 irányelv egyes rendelkezéseinek az értelmezése képezi.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikkben foglalt rendelkezéseket, hogy egy olyan nemzeti szabályozás, amely nem minden villamosenergia-termelőt, hanem kizárólag meghatározott villamosenergia-termelőket, mint például a megújuló energiaforrásokból [energiát előállító] termelőket adóztatja meg, az adó alól mentesülő termelőknek nyújtott, bejelentési kötelezettség alá eső állami támogatásnak minősül?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2019/944 irányelv 3. cikkének (1) és (4) bekezdésében, 9. cikkének (2) bekezdésében és 58. cikkének b)–d) pontjában, valamint a 2019/943 rendelet 3. cikkének f), g), i) és n) pontjában foglalt rendelkezéseket – amelyek szerint a tagállamoknak egyenlő és megkülönböztetésmentes versenyfeltételeket kell biztosítaniuk a villamosenergia-termelők számára –, hogy azokkal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, amely kizárólag meghatározott villamosenergia-termelőkre, köztük a megújuló energiaforrásokból [energiát előállító] termelőkre vet ki kiegészítő adót, míg a termelők meghatározott kategóriáit kizárja az adófizetés alól, jöllehet valamennyi villamosenergia-termelő hasonló helyzetben van, tekintettel többek között arra, hogy a villamos energia értékesítéséből származó jövedelmük hasonló?

3) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49., EUMSZ 56. és EUMSZ 63. cikkben, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 17. cikkében foglalt rendelkezéseket, hogy azokkal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, amely kizárólag meghatározott villamosenergia-termelőkre (köztük a megújuló energiaforrásokból [energiát előállító] termelőkre) vet ki hátrányosan megkülönböztető jellegű és túlzott mértékű adót, míg a termelők más kategóriáit kizárja ezen adó hatálya alól?

4) A 2022/1854 rendeletet megelőzően, úgy kell-e értelmezni a 2019/944 irányelvet és a 2019/943 rendeletet, hogy azokkal ellentétes egy olyan nemzeti

szabályozás, amely az eladási ár meghatározását/az eladási ár meghatározása szabadságának korlátozását jelenti?

5) [Úgy] kell-e értelmezni az elővigyázatosság, a megelőző intézkedés, a szennyezés forrásnál történő orvoslásának elvét és a „szennyező fizet” elvét, valamint a 2021/1119 rendelet [2. cikkének (1) és (2) bekezdését] és 4. cikkét az EUMSZ 191. cikk (2) bekezdésével és a 2018/2001 irányelv 3. cikkének (1), (3) és (4) bekezdésével összefüggésben, amelyek a klímasemlegesség céljait uniós szinten szabályozzák, hogy azokkal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, amely aláássa a klímasemlegesség elérésére vonatkozó uniós célokat és az Európai Uniónak az energia adóztatására vonatkozó politikáját? Amennyiben erre a kérdésre igenlő választ kell adni, milyen szempontokat kell figyelembe venni ezen adó megállapításakor, hogy az megfeleljen a fent említett elveknek?

6) Úgy kell-e értelmezni a 2006/112/EK irányelv 401. cikkében foglalt rendelkezéseket, hogy azokkal ellentétes az OUG n. 27/2022 által létrehozotthoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely a villamos energia értékesítéséből származó jövedelemre forgalmi adót vet ki?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés: 49., 56., 63., 107., 102. és 108. cikk, valamint a 191. cikk (2) bekezdése

Az Európai Unió Alapjogi Chartája: 17. cikk

A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv: a 3. cikk (1) és (4) bekezdése, a 9. cikk (1)–(3) bekezdése és a 58. cikk b)–d) pontja

A villamos energia belső piacáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet: a 3. cikk b), f), g), j) és n) pontja

A magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról szóló (EU) 2022/1854 tanácsi rendelet

Az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről szóló, 2003. október 27-i 2003/96/EK tanácsi irányelv

A klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról szóló, 2021. június 30-i (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelet (európai klímarendelet): 2. és 4. cikk

A megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv: 3. cikk

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv: (4) és (7) preambulumbekzdés, valamint 401. cikk

A hivatkozott uniós ítélkezési gyakorlat

1982. október 6-i CILFIT kontra Ministero della Sanità ítélet (283/81, EBHT 1982, 3415. o., EU:C:1982:335); 1991. november 21-i Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires és társai kontra Franciaország ítélet (C-354/90, EBHT 1991, I-5505. o., EU:C:1991:440, 10. és 14. pont); 1994. április 12-i Halliburton Services kontra Staatssecretaris van Financiën ítélet (C-1/93, EBHT 1994, I-1137. o., EU:C:1994:127, 15. pont); 1995. december 14-i Sanz de Lera és társai ítélet (C-163/94, C-165/94 és C-250/94, EBHT 1995., I-4821. o., EU:C:1995:451); 2001. május 3-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-481/98, EBHT 2001., I-3369. o., EU:C:2001:237, 21. pont); 2004. július 15-i Pearle és társai ítélet (C-345/02, EBHT 2004., I-7139. o., EU:C:2004:448, 30–32. pont); 2005. december 15-i Unicredito Italiano ítélet (C-148/04, EBHT 2005., I-11137. o., EU:C:2005:774, 42. pont); 2006. szeptember 7-i Marrosu és Sardino ítélet (C-53/04, EBHT 2006., I-7203. o., EU:C:2006:517, 54. pont); 2006. október 5-i Transalpine Ölleitung in Österreich ítélet (C-368/04, EBHT 2006., I-9957. o., EU:C:2006:644, 39. pont); 2008. április 10-i Marks & Spencer ítélet (C-309/06, EBHT 2008., I-2283. o., EU:C:2008:211, 49. pont); 2010. április 20-i Federutility és társai ítélet (C-265/08, EBHT 2010., I-3377. o., EU:C:2010:205); 2012. február 16-i Eon Aset Menidjunt ítélet (C-118/11, EU:C:2012:97, 76. pont); a 2022. január 27-i Fondul Proprietatea ítélet (C-179/20), EU:C:2022:58., 84. és 85. pont); 2022. április 7-i Autonome Provinz Bozen ítélet (C-102/21 és C-103/21, EU:C:2022:272., 58. és 59. pont); Mayras főtanácsnok 1974. november 13-i indítványa (van Binsbergen ügy, 33/74, EU:C:1974:121., 89. pont)

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare (a villamos energia és a földgáz piacának végső fogyasztóira a 2022. április 1. és 2023. március 31. közötti időszakban alkalmazandó intézkedésekről, valamint egyes szabályozási aktusok módosításáról és kiegészítéséről szóló, többször módosított és kiegészített 27/2022. sz. sürgősségi kormányrendelet; a továbbiakban: OUG n. 27/2022) 15. cikke a következőképpen rendelkezik:

- a villamosenergia- és földgáztermelők további bevételeit egy meghatározott módszertan szerint kiszámított 80%-os specifikus adó terheli (a továbbiakban: kiegészítő jövedelemadó);
- az adó nem alkalmazandó a sürgösségi kormányrendelet hatálybalépését követően üzembe helyezett termelési kapacitások által elért további bevételekre;
- a villamosenergia-termelők a kiegészítő jövedelemadót a 6. sz. mellékletben szereplő módszertan alapján állapítják meg, havonta vallják be és fizetik meg az esedékesség hónapját követő hónap 25. napjáig;
- a kiegészítő jövedelemadó-bevallás mintáját és tartalmát az ANAF elnöke rendeletével fogadja el;
- a kiegészítő jövedelemadó megállapítása során figyelmen kívül kell hagyni a (román állam portfóliójában található és olajkereskedelmi megállapodásokkal rendelkező) villamosenergia-termelők által értékesített villamosenergia-mennyiségeket, ha e termelők a szállításrendszer-üzemeltető és az koncessziós jogosult elosztórendszer-üzemeltetők által egyénileg vagy aggregáltan, közvetlenül vagy a szervezett kereskedési helyen erre a célra létrehozott platformokon keresztül tett villamosenergia-vásárlási kérelmekre legfeljebb 5 munkanapon belül részleges vagy teljes körű eladási ajánlatot tesznek.

A 206/2022. sz. törvény az OUG n. 27/2022 rendeletet módosításokkal fogadja el, és 2022. július 14-től alkalmazandó. E törvény különösen úgy rendelkezik, hogy adó – a sürgösségi kormányrendelet hatálybalépését követően üzembe helyezett termelési kapacitásokon felül – a kapcsolt energiatermelésből származó villamos energiát előállító, fűtési közszolgáltatást nyújtó vállalkozások által elért további bevételekre sem alkalmazandó.

Az OUG n. 27/2022 6. melléklete szabályozza a villamosenergia-termelőknek a forgalmazott villamos energia értékesítéséből származó havi átlagos egységnyi bevétel és a 450 lej/MWh ár, azaz a (2022. október 7-én elfogadott) 2022/1854 rendelet által meghatározott 180 euró/MWh árnál körülbelül kétszer alacsonyabb ár különbözetéből származó további jövedelme megállapításának módját.

Ordinul președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 856/2022 privind modificarea Ordinului președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 587/2016 pentru aprobarea modelului și conținutului formularelor utilizate pentru declararea impozitelor și taxelor cu regim de stabilire prin autoimpunere sau reținere la sursă-t (a nemzeti adóhatóság elnökének a fordított adózási rendszer vagy a forrásadó hatálya alá tartozó adók bevallásához használt formanyomtatványok mintájának és tartalmának jóváhagyásáról szóló 587/2016. sz. rendeletét módosító 856/2022. sz. rendelete; a továbbiakban: 856/2022. sz. rendelet): az OUG n. 27/2022 15. cikkében foglalt rendelkezéseknek megfelelően jóváhagyta a kiegészítő jövedelemadó-bevallás mintáját és tartalmát.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A felperes az Engie csoport egyik romániai leányvállalata, és e minőségében a tulajdonában lévő, Brajla megyében található szélerőműpark által szélenergiát termel.
- 2 A felperes az általa előállított villamos energiát i. a különféle vevőkkel az EFET (Európai Áramkereskedők Szövetsége) általános villamosenergia adásvételi mintaszerződése alapján előzetesen megkötött, a villamosenergia-mennyiségek tényleges szállítást jelentős mértékű időtartammal megelőzően történő előzetes lekötését feltételező kétoldalú szerződések révén, és ii. az általa a megkötött kétoldalú szerződések alapján értékesített villamosenergia-mennyiséget meghaladóan előállított villamos energia tekintetében a rövidtávú villamosenergia-piacon/-tőzsdén (másnapi piac) értékesíti.
- 3 A felperesnek – tekintettel arra, hogy a villamosenergia-termelésének alapját képező erőforrás (szél) rendelkezésre állása jelentős mértékben ingadozó, illetve a bizonyos mennyiségű villamos energia szállítására vonatkozóan a jövőre nézve hosszú távra tett kétoldalú kötelezettségvállalásokra – gyakran kell viszonteladás céljára meghatározott mennyiségű villamos energiát beszereznie ahhoz, hogy teljesíteni tudja a kétoldalú villamosenergia-értékesítési és -ellátási szerződésekből eredő kötelezettségeit. A villamos energia értékesítésére és ellátására minden egyes napra, óránként köt megállapodást, így a szélenergia-termelés becslése és előrejelzése különösen nehéz.
- 4 A felperes továbbá részt vesz a kiegyenlítő szabályozási piacon, amely alapvetően a fogyasztás és a termelés nemzeti szintű szabályozását szolgálja, ezáltal a (termelésből nem fedezett villamos energiára vonatkozó kétoldalú szerződésekből eredő kötelezettségek teljesítése érdekében általa továbbértékesített) villamos energia másnapi piacon történő beszerzésével és a kiegyenlítéssel kapcsolatos költségek terhelik.
- 5 2022. április 1-jén hatályba léptek az OUG n. 27/2022 15. cikkében foglalt rendelkezések, így a fellebbező a 2022. április–augusztus hónapokra vonatkozóan a kiegészítőjővedelemadó-bevallását e rendelkezéseknek megfelelően és a 856/2022. sz. rendelettel elfogadott formanyomtatvány alapján nyújtotta be.
- 6 A felperes 2022. július 27-én előzetes panaszt nyújtott be a 856/2022. sz. rendelet ellen, majd ezt követően adójogi panaszokat nyújtott be a fent említett adóbevallások ellen. Az adóhatóságok elutasították mind a 856/2022. sz. rendelet ellen irányuló előzetes panaszt, mind pedig a 2022. májusi és júniusi adóbevallásokra vonatkozó panaszokat.
- 7 A felperes a 2023. február 1-jén benyújtott keresetében azt kéri, hogy az ANAF, DGRFP București – Administrația Fiscală pentru Contribuabili Mijlocii București (bukaresti regionális költségvetési főigazgatóság, közepes adóteljesítményű adózók bukaresti adóhivatala, Románia), a DGRFP București– Administrația

Sector 4 a Finanțelor Publice (bukaresti regionális költségvetési főigazgatóság, 4. kerületi költségvetési hivatal, Románia) és a Ministerul Finanțelor, – Direcția Generală de Soluționare a Contestațiilor (államháztartási minisztérium, panaszok elbírálásával foglalkozó főigazgatóság, Románia) ellen folyamatban lévő jelen ügyben kérdést előterjesztő bíróság, a Curtea de Apel București (bukaresti ítélőtábla, Románia):

- helyezze hatályon kívül a 856/2022. sz. rendeletet;
 - semmisítse meg a felperes által a 2022. április–augusztus hónapokra vonatkozóan benyújtott kiegészítő jövedelemadó-bevallásokat;
 - semmisítse meg a 856/2022. sz. rendelet elleni előzetes panaszt elutasító határozatot;
 - semmisítse meg 2022. május és június hónapjára vonatkozó adómegállapítási határozatok ellen benyújtott panaszokat elutasító határozatokat;
 - kötelezze az alpereseket arra, hogy teljeskörűen térítsék vissza a felperes részére a felperes által a 2022. április és 2022. augusztus közötti időszakra vonatkozóan kiegészítő jövedelemadóként megfizetett 28 974 651 RON (román lej) összeget, valamint fizessék meg az ezen összeg után járó kamatokat.
- 8 A felperes a keresetének alátámasztása céljából több jogalapra hivatkozott, amelyek szerint a vitatott intézkedések mind az uniós jog, mind a nemzeti jog alapján jogellenesek.
- 9 Az alperesek az ellenkérelmükben több kifogást is felhoztak, az ügy érdemében pedig a kereset mint megalapozatlan elutasítását kérték.
- 10 A felperes az eljárás során azt kérte a kérdést előterjesztő bíróságtól, hogy előzetes döntéshozatal céljából terjesszen kérdéseket a Bíróság elé.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 11 A felperes a Bírósághoz benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmének alátámasztása céljából több olyan jogkérdést vetett fel, amelyek tekintetében az uniós jog értelmezése hasznos a jogvita eldöntése szempontjából.
- 12 Először is meg kell vizsgálni, hogy az OUG n. 27/2022 rendeletnek a kiegészítő jövedelemadót kizárólag a villamosenergia-termelők bizonyos kategóriáinak, köztük a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelők terhére megállapító rendelkezései összeegyeztethetők-e az EUMSZ 107. cikkel.
- 13 Másodszor, meg kell vizsgálni, hogy a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelők és a kiegészítő jövedelemadó hatálya alá nem tartozó villamosenergia-termelők közötti különbségtétel összeegyeztethető-e a hátrányos

- megkülönböztetés tilalmának általános elvével. A felperes álláspontja szerint semmi nem indokolja azt, hogy a jogalkotó az adóalanyok meghatározásának kritériumaként a pénzügyi előny kritériuma helyett egy adott „szakmai kategóriához” való tartozást határozta meg; márpedig a vitatott adót kizárólag bizonyos villamosenergia-termelőkre, többek között a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelőkre vetették ki.
- 14 Harmadszor, meg kell vizsgálni, hogy a túlzott mértékű kiegészítő jövedelemadó kivetése összeegyeztethető-e az EUMSZ 49., EUMSZ 56. és EUMSZ 63. cikkben előírt szolgáltatásnyújtás szabadságával, a letelepedés szabadságával és tőke szabad mozgásával, valamint a tulajdonhoz való alapvető jognak a Charta 17. cikkében előírt védelmével. A felperes álláspontja szerint az adónak a vállalkozások kizárólag egy kategóriájára történő, hátrányosan megkülönböztető jellegű alkalmazása azzal a kockázattal jár, hogy az adó hatálya alá tartozó villamosenergia-termelőket (többek között a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelőket) elriasztja attól, hogy a román villamosenergia-piacon folytassák tevékenységüket.
 - 15 Negyedszer, meg kell vizsgálni, hogy összeegyeztethető-e a 2019/944 irányelvvel egy olyan nemzeti szabályozás, amely a villamos energia eladási árának meghatározásához vagy az erre vonatkozó szabadság korlátozásához vezet. A felperes álláspontja szerint a villamosenergia-termelők által elért – a villamos energia havi átlagos eladási ára és az árplafonnak tekinthető 450 lej/MWh ár különbözetéből származó – további jövedelmet terhelő adó befolyásolja az áraknak az ebben a tevékenységi ágazatban történő szabad kialakulását.
 - 16 Ötödször, meg kell vizsgálni, hogy a kiegészítő jövedelemadót létrehozó nemzeti szabályozás összeegyeztethető-e az elővigyázatosság, a megelőző intézkedések és a szennyezés forrásánál történő orvoslásának elvével, a „szennyező fizet” elvvel, a klímasemlegességi célok elérésére uniós szinten megállapított kötelezettségekkel és az energia megadóztatására vonatkozó uniós politikával. Amennyiben erre a kérdésre igenlő választ kell adni, meg kell határozni az adó bevezetése során betartandó kritériumokat, mivel a felperes úgy véli, hogy az adónak kizárólag bizonyos villamosenergia-termelőkre, többek között a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelőkre történő alkalmazása ellentétes az Unió környezetvédelmi politikájával.
 - 17 Hatodszor, meg kell vizsgálni, hogy összeegyeztethető-e a 2006/112 irányelv 401. cikkével egy olyan nemzeti szabályozás, amely forgalmi adónak a villamos energia értékesítéséből származó jövedelemre való kivetéséhez vezet, mivel az adó megállapítása során nem veszik figyelembe sem a termelők által a szerződéses kötelezettségeik teljesítése érdekében végzett beszerzéseket, sem az e termelők tevékenységével kapcsolatos költségeket.
 - 18 Az alperes ANAF és – a 4. kerületi költségvetési hivatal útján – a bukaresti regionális költségvetési főigazgatóság közepes adóteljesítményű adózók bukaresti adóhivatala azt kéri, hogy a kérdést előterjesztő bíróság azon okból állapítsa meg

a Bírósághoz intézett előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlanságát, hogy a felperes által előterjesztett kérdések kizárólag az OUG n. 27/2022 rendelkezéseire, nem pedig a jelen ügyben a megsemmisítés iránti kérelem tárgyát képező 856/2022. sz. rendeletre vonatkoznak. A felperes valójában azt szeretné elérni, hogy a Bíróság az ügynek a kérdést előterjesztő bíróság általi elbírálása szempontjából irányadó döntést hozzon, és a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések kizárólag az előtte folyamatban lévő ügy egyes szempontjaira vonatkoznak, így nem teljesülnek az EUMSZ 267. cikkben előírt elfogadhatósági feltételek.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 19 A kérdést előterjesztő bíróság egyértelművé teszi, hogy felperesnek a kiegészítő jövedelemadó jogellenességével kapcsolatos érvei, az állami támogatásokra vonatkozó uniós jogi rendelkezések joghatásai, az adónak az alapvető szabadságokkal, az uniós jog általános elveivel és a megújuló energiaforrások adóztatására vonatkozó politikákkal, valamint a klímasemlegességi kötelezettségvállalásokkal való összeegyeztethetősége tükrében az ügyet elbírálás céljából a Bíróság elé kell terjeszteni.
- 20 A kérdést előterjesztő bíróság – a Bíróság ítélezési gyakorlata (Marrosu és Sardino ítélet, 54. pont; Eon Aset Menidjunt ítélet, 76. pont) tükrében és arra tekintettel, hogy a jelen ügyben bizonyos nemzeti rendelkezések, valamint valamely nemzeti hatóság gyakorlata uniós jog rendelkezéseivel és általános elveivel való összeegyeztethetőségének értelmezését kéri – megállapítja, hogy az vitathatatlanul kapcsolódik az uniós joghoz. Arra is rámutat, hogy az előterjesztett kérdések még nem képezték hasonló ügyben hozott előzetes döntés tárgyát, és azokat a Bíróság nem elemezte, így a Bíróság által a CILFIT kontra Ministero della Sanità ítéletben kidolgozott szempontok alapján megállapítja, hogy az uniós jog helyes alkalmazása nem annyira nyilvánvaló, hogy az minden észszerű kétséget kizárjon a szóban forgó kérdések megválaszolásának módját illetően.

a) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

- 21 A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy e kérdés annak meghatározásához szükséges, hogy a kiegészítő jövedelemadó milyen mértékben minősül az ezen adó megfizetéséből kizárt villamosenergia termelőknek nyújtott olyan állami támogatásnak, amelyet az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése értelmében be kell jelenteni az Európai Bizottságnak
- 22 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy bár valamely állami támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségének mérlegelése az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdésének megfelelően a Bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik (Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaire és társai kontra Franciaország ítélet, 14. pont; Unicredito Italiano ítélet, 42. pont), ez nem változtat azon, hogy a nemzeti bíróságok kötelesek biztosítani a jogalanyok

jogainak megóvását az állami támogatások Bizottságnak történő előzetes bejelentésére vonatkozó kötelezettség megsértése esetén (Autonome Provinz Bozen ítélet, 59. pont) és hatáskörrel rendelkeznek annak megállapítására, hogy a tagállam által meghozott valamely intézkedés állami támogatásnak minősül-e (Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires és társai kontra Franciaország ítélet, 10. pont; Transalpine Ölleitung in Österreich ítélet, 39. pont).

- 23 A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság ítélkezési gyakorlatának tükrében arra is rámutat, hogy az állami támogatások terén a Bíróság tájékoztathatja a kérdést előterjesztő bíróságot minden olyan értelmezési szemponttól, amely levetővé teszi számára annak megállapítását, hogy az adott nemzeti intézkedés állami támogatásnak minősülhet-e az uniós jog értelmében (Fondul Proprietatea ítélet, 84. pont). Ezenkívül közvetlen hatállyal bír az a kötelezettség, hogy a tagállamok a támogatást ne valósítsák meg mindaddig, amíg azt a Bizottságnak be nem jelentették, és mielőtt a Bizottság az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése szerinti előzetes vizsgálatát lefolytatná (Pearle és társai ítélet, 30–32. pont).
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a jelen ügyben is ez a helyzet, mivel a felperes azt állítja, hogy a kiegészítő jövedelemadó bevezetésére irányuló intézkedés állami támogatásnak minősül, amelynek tekintetében a tagállam nem tett eleget e bejelentési kötelezettségnek. Ilyen körülmények között a nemzeti bíróság – noha nem dönthet a támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségéről – köteles megállapítani a támogatás jogellenességét, ha azt nem jelentették be az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megfelelően, mivel e rendelkezés közvetlen hatályához szükséges, hogy az érintett jogai ilyen módon védelemben részesüljenek.
- 25 A kérdést előterjesztő bíróság ezért úgy ítéli meg, hogy a Bíróságnak értelmeznie kell a potenciális állami támogatás értékelési szempontjait, különösen a vitatott intézkedés által bevezetett szelektív előny kritériumát, mivel a villamosenergia-termelők bizonyos kategóriáit kizárták a kiegészítő jövedelemadó megfizetése alól.

b) A második kérdéstről

- 26 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a Bíróság által végzett értelmezés szükséges annak meghatározásához, hogy a kizárólag a bizonyos villamosenergia-termelőkre kivetett kiegészítő jövedelemadó mennyiben egyeztethető össze az egyenlőségnek és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának az általános elvével, valamint az egyenlő és hátrányos megkülönböztetéstől mentes versenyfeltételek villamosenergia piac szereplői számára történő biztosításának a tagállamokat terhelő kötelezettségével. Az egyenlő bánásmód elvéből márpedig a hátrányos megkülönböztetés kizárása és az azonos és összehasonlítható helyzetben lévő személyekkel való egyenlő bánásmód következik.

- 27 A hivatkozott uniós jogi rendelkezések az energetikai ágazat sajátos területén szabályozzák azt, a tagállamokat terhelő kötelezettséget, hogy egyenlő és hátrányos megkülönböztetéstől mentes versenyfeltételeket biztosítsanak a villamosenergia termelők számára (a 2019/944 irányelv 3. cikke), valamint hogy bizonyos piaci szereplők kárára ne torzítsák a versenyt azáltal, hogy hátrányos versenyhelyzetet idéznek elő.
- 28 Ezen elv uniós szinten történő alkalmazásaként ráadásul kialakult az adósemlegesség elve, amelynek értelmében a tagállamok nem valósíthatnak meg indokolatlan hátrányos megkülönböztetést az adóalanyok körében; a kérdést előterjesztő bíróság utalt a Bíróság e kérdésre vonatkozó ítélezési gyakorlatára (Bizottság kontra Franciaország ítélet, 21. és 22. pont; Marks & Spencer ítélet, 49. pont).
- 29 Az OUG n. 27/2022 keretében előírt intézkedések sértik az egyenlőség és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, mivel anélkül vezetnek be eltérő adózási rendszert a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelőkre és a hasonló helyzetben lévő termelők más kategóriáira, hogy igazolt lenne e megkülönböztetés vagy hátrányos megkülönböztetés szükségessége vagy célszerűsége. Olyan körülmények esetében, amelyek között az összes villamosenergia-termelő ugyanazon az uniós és/vagy nemzeti piacon végez tevékenységet, tehát versenyben állnak egymással és egymáshoz hasonló helyzetben vannak, az adó hatálya alá nem tartozó termelők versenyelőnyhöz jutnak az adó hatálya alá tartozó termelőkhez képest. A hasonló helyzetben lévő egyes gazdasági szereplőkkel szemben alkalmazott ilyen eltérő bánásmód szelektív és hátrányosan megkülönböztető rendszer bevezetését eredményezi, ezáltal korlátozza a versenyt.
- 30 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság – különös tekintettel a Halliburton Services kontra Staatssecretaris van Financiën ítélet 15. pontjára – úgy ítéli meg, hogy a Bírósághoz kell fordulnia annak meghatározása érdekében, hogy az egyenlőség elvét és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, valamint az egyenlő és hátrányos megkülönböztetéstől mentes versenyfeltételek villamosenergia piac szereplők számára történő biztosításának a tagállamokat terhelő kötelezettségét szabályozó uniós jogi aktusokkal ellentétes-e az OUG n. 27/2022 által szabályozott kiegészítő jövedelemadó bevezetése.

c) A harmadik kérdésről

- 31 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a kérdés az adójogi intézkedésnek a letelepedés szabadságára, a szolgáltatások szabad mozgására és a tőke szabad mozgására gyakorolt hatására vonatkozik, mivel visszatarthatja a felperest is magában foglaló Engie-csoportot attól, hogy Romániában továbbra is megújuló energiaforrásokból származó villamos energia termelésével foglalkozzon. A Bíróság által végzett értelmezés szükséges az alapügy elbírálásához, mivel az a kérdés vetődik fel, hogy a kizárólag a villamosenergia-termelők egy kategóriáját hátrányosan megkülönböztető módon terhelő adó aránytalan/igazolatlan-e.

- 32 A román villamosenergia-piacra belépni vagy ott tevékenységét fenntartani szándékozó, megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító minden egyes termelőt ezért túlzott mértékű adó terhel, ami azt eredményezi, hogy a piacok nem vonzóak a „tisztá” energia előállítása számára, és korlátozza a letelepedés szabadságát, noha Románia ebben az ágazatban nagy potenciállal rendelkezik. Az adó túlzott mértéke továbbá a nyereség egy részének elkobzását is eredményezi, ami ellentétes a Charta 17. cikkével.

d) A negyedik kérdésről

- 33 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a jelen ügyben az a kérdés, hogy a kiegészítő jövedelemadó olyan, az eladási ár meghatározásával vagy az eladási ár meghatározása szabadságának korlátozásával azonos hatású intézkedésnek minősül-e, amely ellentétes lehet a 2019/944 irányelvben, valamint a 2019/943 rendeletben és a 2022/1854 rendeletben foglalt rendelkezésekkel. A villamos energia eladási árába való ilyen állami beavatkozás természeténél fogva akadályozza a villamos energia belső piacának működését, ezáltal korlátozza a tagállamok közötti kereskedelmet.
- 34 A kérdést előterjesztő bíróság utal a Bizottságnak „Az emelkedő energiaárak kezelése: a cselekvés és a támogatás eszköztára” címet viselő 2021. október 13-i közleményére, és megállapítja, hogy a vitatott adó kivétele sérti az ellátási árakba történő beavatkozás korlátait. Az ilyen intézkedés – a 2019/944 irányelv által megengedett kereteket túllépve – a kiskereskedelmi piac helyett a *de plano* nem kizárólag a belföldi fogyasztók kategóriáját magában foglaló nagykereskedelmi piacon ír elő árplafonokat, és közvetve árplafonokat állapít meg a nem belföldi fogyasztók számára. Az említett irányelv szerint viszont az energiaellátási árak meghatározása a versenyt lényegesen torzító intézkedésnek minősül. Habár az OUG n. 27/2022 közvetlenül nem vezet be árplafont, a kiegészítő jövedelemadót megállapító intézkedés jelentős hatást gyakorol a piaci magatartásra és befolyásolja a szabad árképzést.
- 35 A 2019/944 irányelv 9. cikke egyébiránt előírja azokat a feltételeket, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy a közszolgáltatási kötelezettségek előírása igazolt legyen. A Bíróság e kérdésre vonatkozó ítélkezési gyakorlatának (2010. április 20-i *Federutility* és társai ítélet) tükrében ugyanis az intézkedést általános gazdasági érdekeknek kell igazolnia, és a kiszolgáltatót vagy energiaszegénységgel küzdő fogyasztókra kell korlátozódnia, meg kell felelnie az arányosság elvének, egyértelműen meghatározottnak, átláthatónak, hátrányos megkülönböztetéstől mentesnek és könnyen ellenőrizhetőnek kell lennie, valamint biztosítania kell a villamosenergia-ágazatban működő uniós vállalkozások számára a hazai fogyasztókhoz való egyenlő hozzáférést.
- 36 A kiegészítő jövedelemadó kivételére vonatkozó intézkedés nem egyértelműen meghatározott, nem átlátható és nem mentes a hátrányos megkülönböztetéstől, mivel sem az árszint, sem az adó mértéke nem teszi lehetővé az árszint és az adómérték egyszerű ellenőrzését vagy előrejelzését. Az adó olyan tanulmány

hiányában nyert megállapítást, amely meghatározta volna, hogyan kell kiszámítani a 80%-os mértéket vagy a 450 lej/MWh összeget (amely összegnek fedeznie kell a termelési és beruházási költségeket), illetve azt, hogy milyen hatással lesz ez az új adókötelezettség a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelőkre.

- 37 A román állam ezért a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelőket terhelő kiegészítő jövedelemadó kivetésével túllépte a fogyasztók védelméhez szükséges mértéket, mivel az intézkedés szükségtelen és aránytalan, tekintettel arra, hogy e célból a fogyasztók kompenzálását és az ellátási árplafon meghatározását szolgáló rendszert vezetett be. A kiegészítő jövedelemadó alkalmazása ezen kívül az adótörvénykönyv által előírt társasági adó hatálya alá is tartozó termelők jövedelmének kettős adóztatásához vezet.

e) Az ötödik kérdésről

- 38 Mivel az alapügyben utalás történt az elővigyázatosságnak, a megelőző intézkedésnek és a szennyezés forrásánál történő orvoslásának az elvére, valamint a „szennyező fizet” EUMSZ 191. cikk (2) bekezdésében foglalt elvére, a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a Bíróság által végzett értelmezés szükséges annak megállapításához, hogy ezen elvek közvetlen hatállyal bírnak-e, és sérti-e azokat egy olyan kiegészítő jövedelemadó megállapítása, amely a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelőkre vonatkozik, a fosszilis tüzelőanyagokból villamos energiát előállító termelőkre azonban nem.
- 39 Hasonlóképpen, a kérdést előterjesztő bíróság az európai zöld megállapodásban meghatározott uniós célkitűzések tükrében – amelyeket sért a különösen a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelőkre a vitatott, bár korlátozott ideig alkalmazandó intézkedés – azt kívánja megtudni, hogy ezáltal sérülnek-e az államnak az klímasemlegesség 2030-ig és 2050-ig történő elérésére vonatkozó, a 2018/2001 irányelv és a 2021/1119 rendelet rendelkezéseinek megfelelő célokkal kapcsolatos kötelezettségei.
- 40 A kérdést előterjesztő bíróság végül úgy ítéli meg, hogy azt is meg kell állapítani, hogy a kiegészítő jövedelemadó kivetése sérti-e az államnak az energia megadóztatására vonatkozó uniós politikából eredő kötelezettségeit, és így módon hátrányosan érinti-e a 2021/1119 rendeletnek az EUMSZ 191. cikk (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett, 2. cikke (1) és (2) bekezdésében, illetve 4. cikke (1) bekezdésében foglalt elveket.

f) A hatodik kérdésről

- 41 A felperes az alapügyben azzal érvelt, hogy a forgalmat terhelő adó kivetése ellentétes a 2006/112 irányelv 401. cikkével, mivel a kiegészítő jövedelemadó valójában a villamos energia értékesítéséből származó jövedelemre kivetett forgalmi adó, amely nem veszi figyelembe a villamosenergia-termelők költségeit.

- 42 A kérdést előterjesztő bíróság ezzel összefüggésben úgy ítéli meg, hogy a Bíróság által végzett értelmezés szükséges annak megállapításához, hogy ellentétes-e a 2006/112 irányelv 401. cikkében foglalt rendelkezésekkel egy ilyen forgalmi adó kivetése, mivel az adó megállapításánál nem vették figyelembe sem a villamosenergia-termelők által a szerződéses kötelezettségeik teljesítése érdekében végzett beszerzéseket, sem pedig a tevékenységükkel kapcsolatos költségeiket, tekintettel arra, hogy az adó a további jövedelmet terheli.

MUNKADOKUMENTUM